
BLAUWTONG BIJ ALPACA'S: KLINISCH ZIEKTEBEELD EN VACCINATIE

VRAAG

Is er blauwtong (type 3 of een ander type) beschreven bij alpaca's en lama's? Wat zijn de ziektesymptomen? Is de off-label-vaccinatie verantwoord? Indien ja, wordt dan het best het schema van schapen (i.e. one-shot bij sommige vaccins) of dat van runderen (altijd two-shot) gehanteerd?

ANTWOORD

Zowel blauwtongvirus (BTV) 3 als BTV-8 is, zij het beperkt, beschreven bij alpaca's. Enkele gevallen van BTV-3 afkomstig uit Afrika werden gerapporteerd. Gevallen van BTV-8 en andere serotypes zijn frequenter beschreven, onder meer in Europa. In beide gevallen werden klinische tekenen van dyspnee, zwakte en acute sterfte waargenomen. Bij autopsie werden voornamelijk longoedeem en hydrothorax vastgesteld bij deze dieren. Experimentele besmetting met BTV-8 leidde eerder tot milde klinische tekenen, waaronder conjunctivitis, anorexie en een verlengde ligtijd. Enkele dagen na infectie werd ook leukopenie vastgesteld (Schulz et al., 2012). Hoewel de gegevens beperkt zijn door het relatief lage aantal meldingen en de inherente onzekerheden van enquêtes, werd aanvullende informatie verkregen via twee afzonderlijke bevestigingen, enerzijds door Diergezondheidszorg Vlaanderen (DGZ), anderzijds door de vereniging van alpacahouders van de Benelux (Alpaca Association Benelux, AAB). Uit de DGZ-enquête kwamen vooral specifieke symptomen naar voren, zoals koorts, lusteloosheid, verminderde eetlust en tekenen van het respiratoire stelsel zoals waterige neusvloeit of bemoeilijkte ademhaling. In sommige gevallen werden ook blaasjes rond de neus, hoesten, overmatig speekselen of stijfheid gemeld. In veel gevallen was minder dan 20% van de kudde getroffen (Van Mol, 2025, persoonlijke communicatie). Ongeveer de helft van de getroffen alpacahouders meldde het verlies van één of twee dieren van de kudde in de AAB-enquête (Kenniskommissie Alpaca Association Benelux, 2024). Hoewel de morbiditeit veel lager blijkt te liggen dan bij schapen en runderen, blijft het moeilijk om de werkelijke gevoeligheid van deze diersoort in kaart te brengen. Uit de twee enquêtes blijkt dat 24-30% van de alpacahouders aangaf dat hun kudde getroffen was door de ziekte (Kenniskommissie Alpaca Association Benelux, 2024; Van Mol, 2025, persoonlijke commu-

nicatie). In de DGZ-enquête lag dit percentage merkbaar lager dan het gemiddelde voor alle betrokken diersoorten van deze enquête (rond, schaap, geit, cameliden) (Van Mol, 2025, persoonlijke communicatie). Het lager voorkomen bij alpaca's wordt ondersteund door het aantal bevestigde haarden, waarbij er slechts 19 werden gemeld, tegenover 49 bij geiten, waarbij ziekte door BTV als occasioneel wordt beschouwd (Sciensano, 2024). Dit kan er echter ook op wijzen dat de ziekte minder goed wordt herkend, doordat vooral vage klinische tekenen optreden.

Het is momenteel niet bekend of de beschikbare vaccins effectief zijn tegen BTV3 bij alpaca's. Wel is bekend dat BTV-8-vaccins (Bovilis BTV8, BTVPUR ALSap8) bij deze diersoort een antistofreactie kunnen opwekken na het tweemaal toedienen met een interval van drie weken (Zanolari et al., 2010). Hierbij worden slechts sporadische milde vaccinatiereacties vastgesteld, zoals lichte temperatuursverhoging gedurende maximaal twee dagen en lokale zwelling. De mogelijke bijwerkingen van de vaccins tegen BTV3 liggen vermoedelijk in lijn van die van BTV8, aangezien eveneens een geïnactiveerd vaccin met vergelijkbare adjuvantia wordt gebruikt. In de enquête van de vereniging voor alpacahouders worden voornamelijk sloomheid en stijfheid vernoemd die bij enkele dieren in de kudde optraden. De invloed op de dracht van alpaca's is zeer moeilijk in te schatten, net zoals bij vaccins die momenteel routinematig worden toegediend, zoals tegen *Clostridium* spp.. Er wordt gesuggereerd dat de hanteerbaarheid en stressgevoeligheid van de dieren een rol kunnen spelen bij de occasioneel voorkomende verwerpingen waargenomen na vaccinatie. Samenvattend, kan off-label vaccinatie tegen BTV zeker verantwoord zijn, afhankelijk van de epidemiologische situatie en de vaccinsamenstelling (geïnactiveerd en gelijkaardige adjuvantia als deze reeds gebruikt bij alpaca's). De huidige kennis ondersteunt eerder een schema met boostervaccinatie (two-shot). De selectie van de dosis is momenteel moeilijk te onderbouwen, waardoor men het beste kiest voor de toegediende dosis bij schapen. Tijdens een uitbraak wordt vaccineren afgeraden, omdat het risico bestaat dat reeds geïnfecteerde dieren worden gevaccineerd, wat het ziektebeeld mogelijk kan verergeren. In alle gevallen wordt een genuanceerde en transparante communicatie met de eigenaar aangeraden. De kans dat alpaca's ondanks vaccinatie toch BTV krijgen evenals mogelijke bijwerkingen, wordt het best vooraf besproken met de eigenaar.

REFERENTIES

- Allen, A.J., Stanton, J.B., Evermann, J.F., Fry, L.M., Ackerman, M.G., Barrington, G.M., (2015). Bluetongue disease and seroprevalence in South American camelids from the northwestern region of the United States. *Journal of Veterinary Diagnostic Investigation* 27, 226-230. <https://doi.org/10.1177/1040638715571627>
- Gers, S., Potgieter, C., Wright, I., Peyrot, B., (2016). Natural Bluetongue virus infection in alpacas in South Africa. *Veterinaria Italiana* 52, 291-292. <https://doi.org/10.12834/VetIt.517.2466.1>
- Henrich, M., Reinacher, M., Hamann, H.P., (2007). Lethal bluetongue virus infection in an alpaca. *Veterinary Record* 161, 764-764. <https://doi.org/10.1136/vr.161.22.764>
- Kennisbankcommissie Alpaca Association Benelux, (2024). Conclusie enquête blauwtong. URL <https://www.alpaca-benelux.com/nieuws/kennisbankcommissie/conclusie-enquete-blauwtong/> (accessed 7.29.25).
- Schulz, C., Eschbaumer, M., Rudolf, M., König, P., Keller, M., Bauer, C., et al., (2012). Experimental infection of South American camelids with bluetongue virus serotype 8. *Veterinary Microbiology* 154, 257-265. <https://doi.org/10.1016/j.vetmic.2011.07.025>
- Sciensano (2024). Bluetongue in Belgium. URL <https://moriskin.sciensano.be/shiny/bluetongue/> (accessed 7.29.25).
- Zanolari, P., Bruckner, L., Fricker, R., Kaufmann, C., Mudry, M., Griot, C., et al., (2010). Humoral response to 2 inactivated bluetongue virus serotype-8 vaccines in South American camelids. *Journal of Veterinary Internal Medicine* 24, 956-959. <https://doi.org/10.1111/j.1939-1676.2010.0538.x>

Drs. Justine Clinquart
 Vakgroep Interne Geneeskunde, Voortplanting en
 Populatiegeneeskunde,
 Faculteit Diergeneeskunde, Universiteit Gent,
 Salisburylaan 133, B-9820 Merelbeke

Oproep

Vragen uit de dierenartsenpraktijk

De vraag- en antwoordrubriek behandelt reeds lang probleem- en vraagstellingen waarmee de dierenarts-practicus te maken krijgt. Het is een graag gelezen rubriek en om haar succes staande te houden, zijn wij immer op zoek naar vragen die oprijzen tijdens de praktijk.

Indien u met een dergelijk probleem of vraag geconfronteerd werd/wordt, dan kunt u ze te allen tijde doorsturen naar nadia.eeckhout@ugent.be Ze worden door een expert (Faculteit Diergeneeskunde of elders) van een deskundig antwoord voorzien dat samen met de vraag in het tijdschrift gepubliceerd wordt.